

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΣΟΦΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Evlogi Georgiev 103, Sofia 1504, Bulgaria,
Τηλ.: + 359 (0) 2 9447959, 9447790, Fax: + 359 (0) 2 9505375
E-mail: economy@grembassysofia.org
Web: agora.mfa.gr/bg60

Επιμέλεια: Θεολογία Βούλγαρη, Γραμματέας ΟΕΥ Β΄
Ιωάννης Μαρούτσος, Γραμματέας ΟΕΥ Β΄

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ 2/2013

**Για τις οικονομικές εξελίξεις στη Βουλγαρία
και τις διμερείς οικονομικές & εμπορικές σχέσεις**



ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	2
- Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις.....	2
- Χειμερινές προβλέψεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής	7
- Τροποποιήσεις στον επενδυτικό νόμο.....	8
- Πορεία βιομηχανικής παραγωγής στη Βουλγαρία	8
- Εκτιμήσεις N. Roubini για τη διεθνή και τη βουλγαρική οικονομία.....	9
II. ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΜΕΡΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	11
- Πορεία διμερούς εμπορίου το ενδεκάμηνο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2012.....	11
III. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ	12
- Κοινοτική χρηματοδότηση Βουλγαρίας για περίοδο 2014 – 2020.....	12
- Ενημέρωση αρμοδίου Υπουργού κ. Donchev για πορεία χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ επιχειρησιακών προγραμμάτων.....	12
IV. ΚΛΑΔΙΚΑ	14
ΕΝΕΡΓΕΙΑ	14
- Τροποποιήσεις νόμου για την ενέργεια	14
- Η απελευθέρωση αγοράς φυσικού αερίου στη Βουλγαρία	15
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	16
- Ελληνική Συμμετοχή στη Διεθνή Έκθεση Holiday & Spa Expo	16
- Στατιστικά στοιχεία για τουριστική κίνηση	17
ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	18
- Προώθηση κρητικών κηπευτικών στη Βουλγαρία - Σόφια, 31.01.2013	18
- Εγκαίνια Έκθεσης ZOOTECHNIA- Συμμετοχή Βούλγαρου Υπουργού Γεωργίας και Τροφίμων - Θεσσαλονίκη, 07.02.2013.....	20
V. ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΕΚΘΕΣΕΙΣ	20
- 47η Έκθεση BULMEDICA /BULDENTAL - Σόφια, 15-17.05.2013.....	20
- Διεθνής Έκθεση CHILDREN’S WORLD - Σόφια, 30.05-02.06.2013	21
- Έκθεση InFood - Παιανία Αττικής, 18-20.10.2013.....	21
VI. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΝΕΑ – ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ	22
- Έναρξη λειτουργίας καταστήματος «ΚΑΛΑΜΑΤΑ MARKET».....	22
- Ελληνικές φυλές μελισσών	23

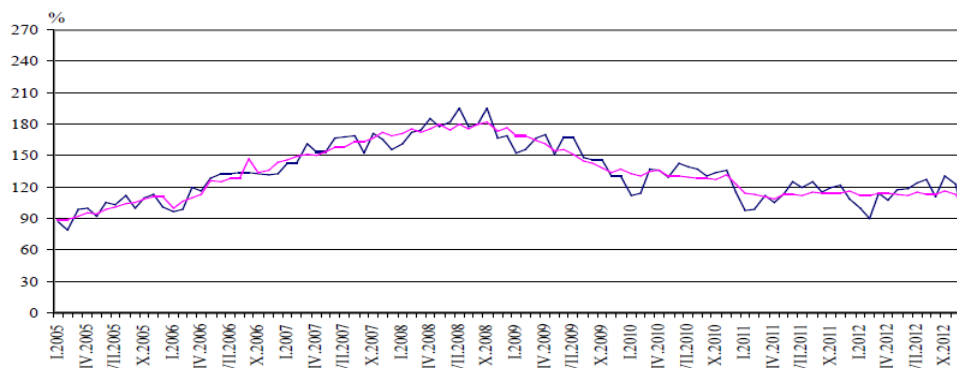
- Παρακαλούμε σε περίπτωση αναδημοσίευσης να αναφέρεται η πηγή
- Εάν δεν επιθυμείτε να λαμβάνετε σε μηνιαία βάση το παρόν δελτίο, μπορείτε να μας ενημερώσετε σχετικά, ώστε να σας αφαιρέσουμε από τη λίστα αποδεκτών

Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

- Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

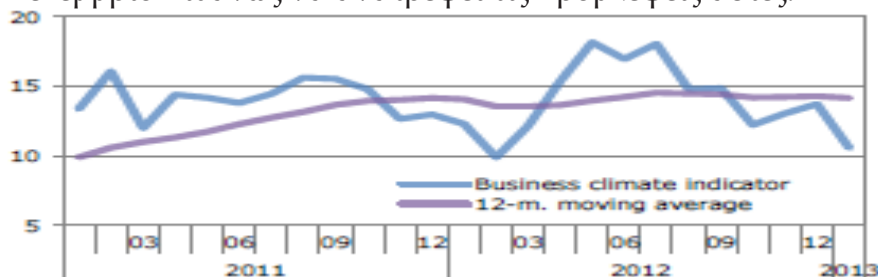
Παραθέτουμε στοιχεία για τις πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις στη Βουλγαρία, σύμφωνα με το πιο πρόσφατο ενημερωτικό δελτίο του αρμόδιου Υπουργείου Οικονομικών (web: <http://www.minfin.bg/en/page/542>) και τα ενημερωμένα στατιστικά στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας και του Στατιστικού Ινστιτούτου. Πρέπει, πάντως, να σημειωθεί ότι στις 20 Φεβρουαρίου τ.έ. και ύστερα από μαζικές διαδηλώσεις σε όλη τη Βουλγαρία, με αφορμή τις αυξημένες τιμές ηλεκτρικού ρεύματος, ο πρωθυπουργός, κ. Βοϊκο Βορισσον, υπέβαλε την παραίτηση της κυβερνήσεώς του, με αποτέλεσμα τα διαμορφώνονται νέα δεδομένα, πρωτίστως, στο πολιτικό πεδίο αλλά, κατ' επέκταση, και στο οικονομικό:

- Το δ' τρίμηνο 2012, το βουλγαρικό ΑΕΠ ενισχύθηκε κατά 0,5% σε ετήσια βάση και κατά 0,1% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (flash estimates βουλγαρικού Στατιστικού Ινστιτούτου). Υπενθυμίζεται ότι το γ' τρίμηνο 2012 είχε αυξηθεί σε αντίστοιχο ποσοστό. Το ΔΝΤ εκτιμά ότι η ανάπτυξη της χώρας θα ανέλθει στο 0,8 το 2012 και 1,5% το 2013, ενώ, αντίστοιχα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει ανάπτυξη 0,8% το 2012, 1,4% το 2013 και 2% το 2014. Το Κέντρο Οικονομικής Ανάπτυξης προέβλεψε στις τελευταίες εκτιμήσεις του (Ιανουάριος τ.έ.) ανάπτυξη περίπου 1% για το 2012 (CED, web: www.ced.bg - πιο συγκρατημένη πρόβλεψη σε σχέση με την προηγούμενη του Οκτωβρίου 2012). Από την πλευρά της η EBRD (Ευρωπαϊκή Τράπεζα για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη) προβλέπει πλέον ανάπτυξη 1,9% για το 2013 (έναντι αρχικών προβλέψεων 1,7%), ενώ η Παγκόσμια Τράπεζα εκτιμά την ανάπτυξη για εφέτος στο 1,8% (έναντι αρχικών προβλέψεων 2,5%).
- Ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής σημείωσε εντυπωσιακή αύξηση το Δεκέμβριο 2012 (+4,1% σε ετήσια βάση). Αντίθετα, κατακόρυφη κάμψη κατέγραψαν οι λιανικές πωλήσεις (-4,8%) το Νοέμβριο 2012. Εντονότερα πτωτικά κινήθηκαν οι κατηγορίες του οπτικοακουστικού εξοπλισμού (-11,9%) και του τηλεπικοινωνιακού/ Η/Υ εξοπλισμού (-6,9%).



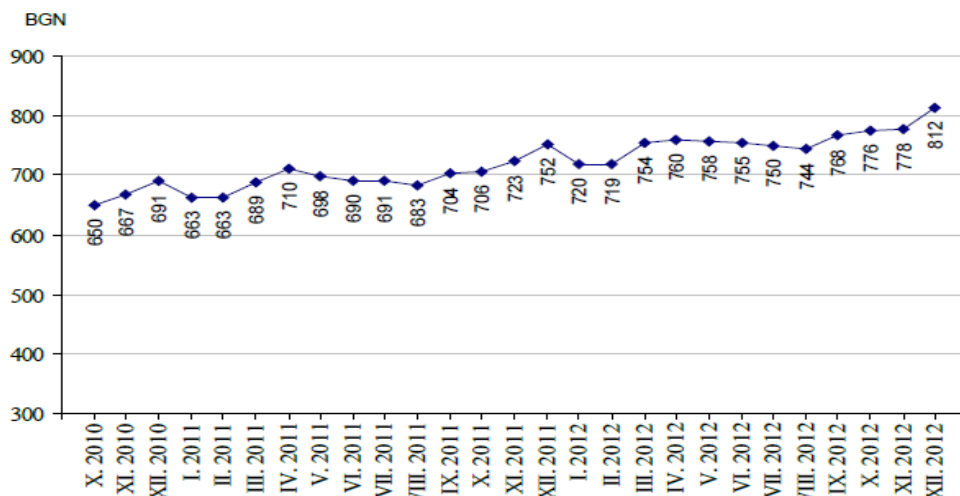
Διάγραμμα 2: Δείκτης κατασκευαστικής δραστηριότητας (2005 – 2012, 2005=100) εποχικώς (ροζ γραμμή) και μη εποχικώς (μπλε γραμμή) διορθωμένος. Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο.

- Κατακόρυφα πτωτικά κινήθηκε η κατασκευαστική δραστηριότητα το Δεκέμβριο 2012 (-10,4%), συνεχίζοντας την ασταθή της πορεία το 2012 και παραμένοντας ακόμη σε χαμηλά επίπεδα λόγω της σημαντικής κάμψης της διετίας 2010-2011. Αναλυτικότερα, έντονα αρνητικά κινήθηκε ο κλάδος της κατασκευής έργων (civil engineering, -18,6%), ενώ αρνητική ήταν η πορεία και στην κατασκευή κτηρίων (-2,9%). Το CED εκτιμά ότι, για το σύνολο του έτους, η κατασκευαστική δραστηριότητα θα είναι τελικά οριακά θετική (ελάχιστα πάνω από 0%), αλλά η έντονα πτωτική πορεία το Δεκέμβριο πιθανώς να ανατρέψει τις προβλέψεις αυτές.



Διάγραμμα 2: Δείκτης επιχειρηματικού κλίματος 2011-2013. Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο

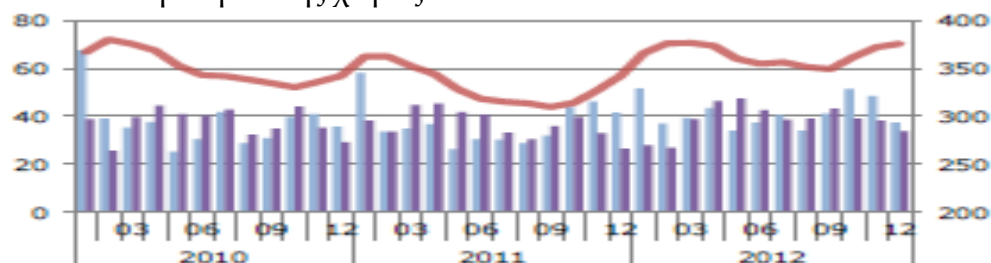
- Σε ό,τι αφορά τον δείκτη επιχειρηματικού κλίματος, τον Ιανουάριο 2013 υποχώρησε κατά 3,2%. Αναλυτικότερα, οι υπηρεσίες και οι κατασκευές παρέμειναν αμετάβλητες, ενώ το λιανικό εμπόριο και η βιομηχανία υποχώρησαν κατά 12,2% και 1,9% αντίστοιχα.
- Στα BGN 789 (περίπου €400) διαμορφώθηκε ο μέσος μισθός στη Βουλγαρία το τέταρτο τρίμηνο του 2012 έναντι BGN 754 το προηγούμενο τρίμηνο (αύξηση 4,6%). Οι κύριοι τομείς που συνέβαλαν στην αύξηση αυτή ήταν η εκπαίδευση, η υγεία και η κατηγορία «λοιπές δραστηριότητες και υπηρεσίες».



Διάγραμμα 3α: Διαμόρφωση του μέσου μισθού ανά μήνα (2010-2012, σε BGN).

Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο

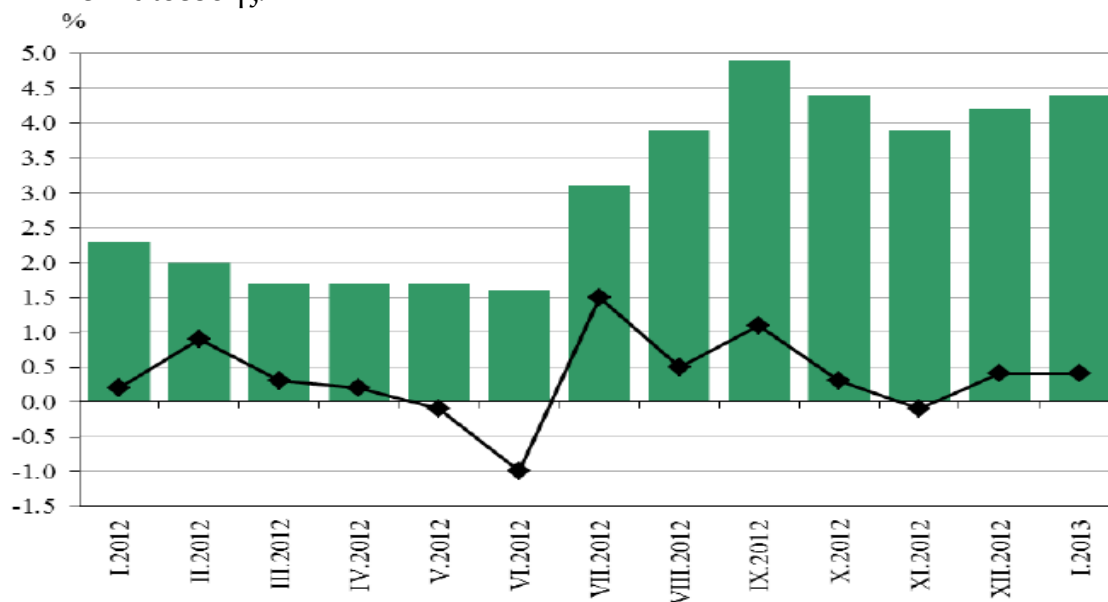
- Το Δεκέμβριο 2012, η ανεργία διαμορφώθηκε στο 11,4%, ενισχυμένη κατά 0,1% σε σχέση με το Νοέμβριο. Συνολικά, το δ' τρίμηνο 2012 ανήλθε στο 12,4%, αυξημένη κατά 0,9% σε σχέση με το γ' τρίμηνο και κατά 1% σε ετήσια βάση (+1.3%), παραμένοντας στα υψηλότερα επίπεδα της τελευταίας οκταετίας. Για το σύνολο του έτους, συνεπώς, η ανεργία θα υπερβεί το 12% και πιθανώς θα προσεγγίσει το 13%. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι αρνητικές τάσεις στην απασχόληση (εκτιμάται ότι το 2012 θα υποχωρήσει κατά 2%) αντανακλούν τη μείωση του εργατικού δυναμικού και σχετίζονται και την αρνητική δημογραφική εξέλιξη του πληθυσμού της χώρας.



Διάγραμμα 3β: Εισροές (γαλάζια στήλη), εκροές (μοβ στήλη) απασχολούμενων και σύνολο ανέργων (κόκκινη γραμμή) την περίοδο 2010-2012 (σε χιλιάδες). Πηγή: Εθνικό Στατιστικό Ινστιτούτο.

- Αύξηση 0,4% κατέγραψε ο πληθωρισμός στη Βουλγαρία τον Ιανουάριο 2013 σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2011 η άνοδος ανέρχεται σε 4,4%. Ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός ανήλθε στο 3,1%. Βάσει του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή (HICP), του συγκριτικού δηλαδή δείκτη τιμών μεταξύ όλων των κρατών-μελών της ΕΕ, ο πληθωρισμός αυξήθηκε σε μηνιαία βάση κατά 0,2% και σε ετήσια κατά 2,6%. Σε σχέση με το Δεκέμβριο, η μεγαλύτερη αύξηση των τιμών καταναλωτή καταγράφηκε στους κλάδους των

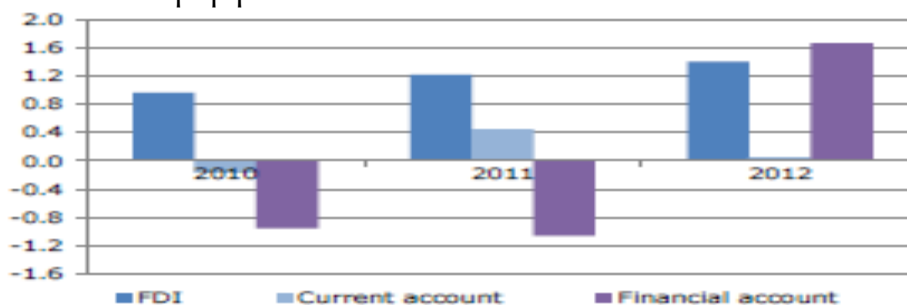
τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών (1,7%), των εστιατορίων και ξενοδοχείων (0,4%) και των διαφόρων αγαθών και υπηρεσιών (0,4%). Αντιθέτως, πτώση κατέγραψαν οι κλάδοι του ρουχισμού (-3,2%), των οικιακών λογαριασμών (-0,7%) και των επίπλων (-0,5%). Αμετάβλητες παρέμειναν οι τιμές στους κλάδους του ρουχισμού, των αλκοολούχων ποτών και καπνού και της εκπαίδευσης.



Διάγραμμα 4: Πορεία του πληθωρισμού ανά μήνα την περίοδο 2012–2013 (στις στήλες η σύγκριση γίνεται με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους και στη γραμμή με τον αμέσως προηγούμενο μήνα). Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο – Υπουργείο Οικονομικών

- Κατά €89,7 εκατ. πλεονασματικό (ο Οκτώβριος ήταν ελλειμματικός) ήταν το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το Νοέμβριο 2012. Συνολικά, το ενδεκάμηνο 2012 το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ήταν θετικό κατά €50,4 εκατ. (0,1% του ΑΕΠ έναντι πλεονάσματος 1,2% την ίδια περίοδο του 2011). Ειδικά, το εμπορικό έλλειμμα εκτινάχθηκε κατά €344 εκατ. τον Οκτώβριο 2012, κατά €500 εκατ. το Νοέμβριο 2012 και κατά €420 εκατ. το Δεκέμβριο 2012. Συνολικά το 2012, το εμπορικό έλλειμμα διαμορφώθηκε στα €4,68 δισ. έναντι €3,1 δισ. το 2011. Το ως άνω διάστημα οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 2,6%, ενώ οι εισαγωγές κατά 8,8%. Το ακαθάριστο εξωτερικό χρέος διαμορφώθηκε στο 95,4% του ΑΕΠ στα τέλη Οκτωβρίου 2012, αυξημένο κατά 3,1% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα και κατά 2,1% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2011. Θετική φαίνεται να είναι η πορεία των ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ), καθώς την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2012 υπήρξαν καθαρές εισροές ύψους περίου €1,4 δισ. (3,5% του ΑΕΠ, έναντι €1,2 δισ. και 3,2% του ΑΕΠ την αντίστοιχη

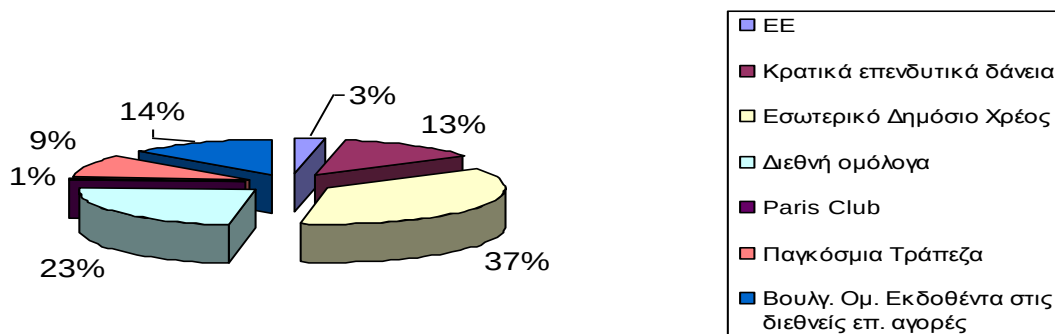
περίοδο του 2011). Το CED εκτιμά ότι για το σύνολο του 2012 οι ΑΞΕ θα διαμορφωθούν στα €2 δισ.



Διάγραμμα 5: ΑΞΕ, ισοζύγιο τρ. συναλλαγών και ισοζύγιο χρηματοοικ. συναλλαγών στη Βουλγαρία το α' ενδεκάμηνο 2012 (και σύγκριση με αντίστοιχες περιόδους 2010 και 2011). Πηγή: Βουλγαρική Κεντρική Τράπεζα

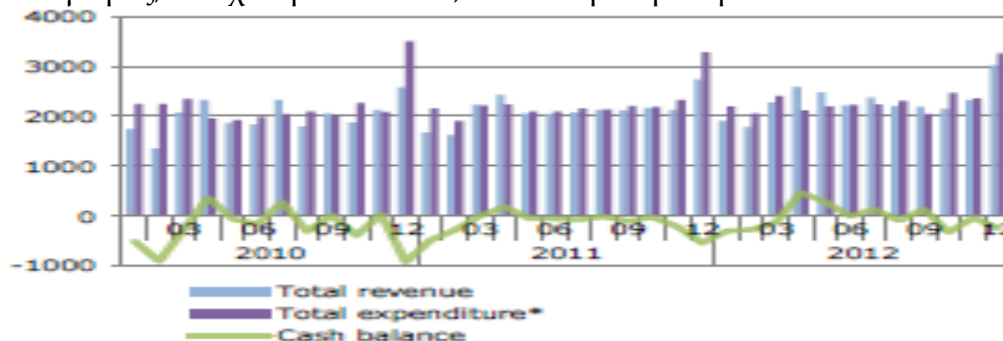
- Στα τέλη Νοεμβρίου 2012 τα δημοσιονομικά αποθέματα ανέρχονταν σε BGN 6,1 δισ. (7,8% του ΑΕΠ).
- Σε ό,τι αφορά το χρέος της γενικής κυβέρνησης, στα τέλη Δεκεμβρίου 2012 η σχέση του με το ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο 17,6%, μειωμένη κατά 1,4% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (6,4% εσωτερικό χρέος, 11,2% εξωτερικό χρέος, 1,3% δημόσιο εγγυημένο χρέος). Αναφορικά με τη δομή του, το 36% περίπου του εν λόγω χρέους είναι εσωτερικό και το 37% περίπου αφορά σε διεθνή ομόλογα και βουλγαρικά ομόλογα που εκδόθηκαν στις διεθνείς επενδυτικές αγορές (βλ. σχετικό διάγραμμα). Τέλος, σημειώνεται ότι το 60,2% περίπου του βουλγαρικού δημοσίου χρέους είναι σε Ευρώ.
- Επιτυχή κρίνει το βουλγαρικό Υπουργείο Οικονομικών την πρώτη έκδοση 10ετών ομολόγων για το 2013 με το επιτόκιο να διαμορφώνεται στο 3,43%.

Διάγραμμα 6: Δημόσιο χρέος Βουλγαρίας ανά πιστωτές (Δεκέμβριος 2012)



Για το σύνολο του 2012 το ταμειακό έλλειμμα διαμορφώθηκε στο 0,45% (έναντι 2,1% στα τέλη Δεκεμβρίου 2011), δηλαδή κατά 0,9% καλύτερα σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις. Τα κρατικά έσοδα το ενδεκάμηνο 2012 αυξήθηκαν σε

ετήσια βάση κατά 8,2%, χάρη, κυρίως, στην ενίσχυση των εσόδων από έμμεσους φόρους (+6,8%), δηλαδή ΦΠΑ (+8,2%), ειδικούς φόρους κατανάλωσης (+4,9%) και βάρη επί ασφαλιστρών (17,9%). Τέλος, για το ίδιο διάστημα, οι κρατικές δαπάνες, περιλαμβανομένης της βουλγαρικής συμμετοχής στον κοινοτικό προϋπολογισμό, ενισχύθηκαν κατά 3,5% σε ετήσια βάση.



Διάγραμμα 7: Κρατικός προϋπολογισμός (έσοδα, έξοδα και ισοζύγιο πληρωμών σε BGN) την περίοδο 2010 – 2012. Πηγή: Βουλγαρικό Υπουργείο Οικονομικών.

◇◇◇◇◇

- Χειμερινές προβλέψεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Δημοσιοποιήθηκαν στις 22 Φεβρουαρίου 2013 (βλ.: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2013_winter/bg_en.pdf), οι χειμερινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βουλγαρική οικονομία, όπου προβλέπεται ανάπτυξη 1,4% για το 2013 και 2% για το 2014. Ως βασική κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης αναφέρεται η αυξημένη εσωτερική ζήτηση η οποία με τη σειρά της θα υποστηριχθεί από το σταθερό οικονομικό περιβάλλον και τα σχετικά ισχυρά δημόσια οικονομικά που ενισχύουν την καταναλωτική εμπιστοσύνη.

Σύμφωνα με τις ίδιες προβλέψεις, ο πληθωρισμός αναμένεται να διαμορφωθεί σε 2,6% το 2013 και σε 2,7% το 2014. Το δημοσιονομικό έλλειμμα της Βουλγαρίας αναμένεται να διευρυνθεί σε 1,3% του ΑΕΠ το 2013 (λόγω αύξησης κοινωνικών δαπανών, όπως η προγραμματισμένη αύξηση 9,3% των συντάξεων από 1.4.2013) και σε 1% το 2014. Το δομικό έλλειμμα προβλέπεται να παραμείνει σε ποσοστό ½ % του ΑΕΠ κατά τα έτη 2013 και 2014. Το ακαθάριστο χρέος της γενικής κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα μειωθεί και θα διαμορφωθεί από 18,9% του ΑΕΠ το 2012 σε 17,1% το 2013 και 17,3% το 2014. Τέλος το 2013, το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να διατηρηθεί στο 12,2% ενώ το 2014 να μειωθεί ελαφρά στο 11,9%.

◇◇◇◇◇

- Τροποποιήσεις στον επενδυτικό νόμο

Η Βουλγαρία υπερψήφισε τελικά νόμο με τον οποίο διευκολύνει περαιτέρω την διαδικασία χορήγησης υπηκοότητας σε ξένους επενδυτές σε μια προσπάθεια να δώσει ώθηση στην οικονομία της, καθώς την τελευταία διετία κατεγράφη σημαντική κάμψη των άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ).

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις τροποποιήσεις στον νόμο περί ενθάρρυνσης των επενδύσεων, που ενέκρινε οριστικά χθες το βουλγαρικό κοινοβούλιο, σε συνέχεια της προεδρικής αρνησικυρίας στα τέλη του περασμένου έτους, η Βουλγαρία θα προσφέρει άδεια μόνιμης κατοικίας και υπηκοότητα σε ξένους επενδυτές, προερχόμενους από χώρες μη μέλη της ΕΕ, οι οποίοι (i) θα επενδύσουν τουλάχιστον BGN 500.000 (€1 = BGN 1,95583), δημιουργώντας, παράλληλα, δέκα θέσεις για Βούλγαρους πολίτες, (ii) θα επενδύσουν τουλάχιστον BGN 250.000, δημιουργώντας, παράλληλα, πέντε θέσεις για Βούλγαρους πολίτες σε περιοχή οικονομικά υποβαθμισμένη, (iii) θα επενδύσουν τουλάχιστον BGN 600.000 σε αγορά γης.

Σύμφωνα με τις επίμαχες τροποποιήσεις, οι υποψήφιοι των περιπτώσεων (i) και (ii) θα πρέπει να επενδύσουν σε βουλγαρική εταιρεία που θα συμμετέχει με κάποιο τρόπο σε σχέδιο προτεραιότητας στη βιομηχανία, τις υποδομές, τις μεταφορές ή τον τουρισμό.

Σύμφωνα με το αρχικό νομοσχέδιο, επί του οποίου ασκήθηκε το προεδρικό βέτο, παρέχονταν καθεστώς μόνιμης κατοικίας σε ξένο που έχει επενδύσει πάνω από BGN 1 εκατ. σε κρατικές εταιρείες ή κοινοπραξίες ή έχει καταθέσει τα χρήματα σε βουλγαρική τράπεζα για περίοδο πέντε ετών.

Σε ό,τι αφορά στην πορεία των ξένων επενδύσεων στη χώρα, φαίνεται ότι το 2012 η κατάσταση θα είναι ελαφρώς καλύτερη σε σχέση με το προηγούμενο έτος, καθώς την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2012 κατεγράφησαν καθαρές εισροές ύψους περίπου €1,4 δισ. έναντι €1,2 δισ. την αντίστοιχη περίοδο του 2011. Σημειώνεται ότι το 2007, λίγο πριν ξεσπάσει η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση, οι ΑΞΕ είχαν προσεγγίσει τα €9 δισ. και το 2008 τα €9 δισ.

◇◇◇◇◇

- Πορεία βιομηχανικής παραγωγής στη Βουλγαρία

Αύξηση 2,4% σημείωσε τον Δεκέμβριο του 2012 σε μηνιαία βάση ο γενικός δείκτης βιομηχανικής παραγωγής στη Βουλγαρία, σύμφωνα με προσωρινά

στατιστικά στοιχεία που ανακοίνωσε το Εθνικό Στατιστικό Ινστιτούτο Βουλγαρίας (NSI). Η αύξηση του γενικού δείκτη βιομηχανικής παραγωγής οφείλεται στη βελτίωση των δεικτών σε επιμέρους τομείς βιομηχανίας, όπως της παραγωγής ορυχείων - λατομείων (αύξηση 21,9% τον Δεκέμβριο του 2012) και της παραγωγής ηλεκτρισμού (9,6%). Πτώση το ίδιο διάστημα σημείωσε ο δείκτης παραγωγής μεταποιητικών βιομηχανιών, λόγω υποχώρησης των δεικτών στους κλάδους τροφίμων & ποτών (-12%), ένδυσης και υπόδησης, εξοπλισμού μεταφορών και επίπλου (-12%).



- Εκτιμήσεις N. Roubini για τη διεθνή και τη βουλγαρική οικονομία

Κατά την πρώτη του επίσκεψη στη Βουλγαρία, ο γνωστός Αμερικανός οικονομολόγος Nouriel Roubini εξέθεσε (Ξενοδοχείο Sheraton, 26.02.2013) τις εκτιμήσεις του για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας, της Ευρωζώνης, αλλά και της Βουλγαρίας. Αρκετές ήταν οι αναφορές του και στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τον κ. Roubini, η παγκόσμια ανάπτυξη θα διαμορφωθεί το 2013 στο 3%, με τις αναπτυσσόμενες χώρες να κινούνται έντονα (αλλά όχι ομοιόμορφα) ανοδικά (περίπου 5%). Στις αναπτυγμένες χώρες, όμως, η ανάπτυξη θα είναι αναιμική (περίπου 1%), καθώς διανύουν φάση «απομόχλευσης». Ο κ. Roubini εκτιμά ότι η διεθνής οικονομική κατάσταση είναι καλύτερη σήμερα σε σχέση με ένα χρόνο πριν. Οι κίνδυνοι για το Ευρώ έχουν περιοριστεί, η κατάσταση στα δημοσιονομικά των ΗΠΑ δε φαίνεται τόσο αδιέξοδη, ενώ η Κίνα έχει επιστρέψει σε ρυθμούς ισχυρής ανάπτυξης. Η βελτίωση του κλίματος οφείλεται και στις ενέργειες των κεντρικών τραπεζιών. Το πρόβλημα, όμως, είναι πως στις ανεπτυγμένες οικονομίες τα μέτρα «ποσοτικής» και «χρηματοπιστωτικής» χαλάρωσης δε συνοδεύονται από ενίσχυση των ρυθμών ανάπτυξης, κάτι που διατηρεί την αβεβαιότητα.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την Ευρωζώνη, ο κ. Roubini πιστεύει ότι ο κίνδυνος εξόδου της Ελλάδος και ανόδου των spreads σε Ισπανία και Ιταλία έχει περιοριστεί. Ωστόσο, τα θεμελιώδη προβλήματα της Ευρωζώνης δεν έχουν ακόμη επιλυθεί. Τα εν λόγω προβλήματα, κατά τον κ. Roubini, είναι τα κάτωθι:

1. Η χαμηλή παραγωγικότητα, που παραμένει λόγω του χαμηλού ρυθμού υλοποίησης μεταρρυθμίσεων.
2. Η ύφεση στην περιφέρεια της Ευρωζώνης: η ανάπτυξη της περιφέρειας πλήττεται, κυρίως, από το υπερτιμημένο Ευρώ, τη λιτότητα και την ανεργία.

3. Η μείωση της ανταγωνιστικότητας: προσπάθειες όπως η μείωση του εργατικού κόστους σε Ελλάδα και Πορτογαλία προσκρούουν στο ισχυρό Ευρώ.
4. Τα ακόμη υψηλά ποσοστά χρέους, με την ανάγκη συντεταγμένης αναδιάρθρωσης ιδιωτικού και δημόσιου χρέους σε περιπτώσεις όπως της Ελλάδας να παραμένει.

Ταυτόχρονα, ο κ. Roubini παρατηρεί «κόπωση λιτότητας» στην περιφέρεια της Ευρωζώνης και «κόπωση χρέους» (λόγω της διαρκούς υποστήριξης των υπερχρεωμένων κρατών) στο «κέντρο» της. Ανησυχία, επίσης, προκαλεί η ρευστή πολιτική κατάσταση στην περιφέρεια της Ευρωζώνης. Ο κ. Roubini ανέφερε ως παραδείγματα τα ασαφή αποτελέσματα των πρόσφατων ιταλικών εκλογών και την «εύθραυστη τρικομματική» κυβέρνηση στην Ελλάδα. Αυτό που, σύμφωνα με τον κ. Roubini, λείπει σήμερα από την Ευρωζώνη είναι μια σαφής, συνεκτική και ολοκληρωμένη πολιτική για την ανάπτυξη.

Σε ό,τι αφορά τη γεωγραφική περιοχή της ανατολικής Ευρώπης και τις χώρες που προέρχονται από το πρώην κομμουνιστικό μπλοκ, ο κ. Roubini εκτιμά ότι οι εν λόγω χώρες θα πρέπει να αναζητήσουν νέα αναπτυξιακά μοντέλα, που δε θα στηρίζονται τόσο στην κατανάλωση και το δανεισμό σε ξένο νόμισμα όσο στις επενδύσεις και στην ενίσχυση του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας.

Σε ό,τι αφορά τη Βουλγαρία και τα μακροοικονομικά της μεγέθη, ο κ. Roubini αναγνωρίζει ορισμένα θετικά στοιχεία, όπως το χαμηλό έλλειμμα, το εξισορροπημένο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, το υγιές χρηματοπιστωτικό σύστημα και τη νομισματική ισορροπία. Το πρόβλημα εστιάζεται, κυρίως, στη χαμηλή ανάπτυξη. Παράλληλα, η πολιτική αστάθεια που προκλήθηκε σε μεγάλο βαθμό από το υψηλό κόστος παραγωγής και διανομής ενέργειας αλλά και από τη γενική αίσθηση διαφθοράς, την υπερβολική έμφαση στη λιτότητα και την αναμικτή ανάπτυξη, δε βοηθά την οικονομία. Οι, κατά τον κ. Roubini, βασικές προκλήσεις για τη βουλγαρική οικονομία είναι οι εξής:

- Η διαφοροποίηση των πηγών ενέργειας.
- Η διαφοροποίηση των εμπορικών σχέσεων και προς περιοχές με υψηλότερες προοπτικές ανάπτυξης από ότι η Ευρωζώνη.
- Το θέμα της νομισματικής ισοτιμίας (currency board): ο κ. Roubini εκτιμά ότι το currency board έχει εξυπηρετήσει έως τώρα τη Βουλγαρία, αλλά, όταν οι συνθήκες τόσο στη χώρα όσο και στην Ευρωζώνη το επιτρέψουν, η χώρα πρέπει να κάνει το επόμενο βήμα και να ενταχθεί στην Ευρωζώνη.
- Η απώλεια εργατικών χεριών (workforce drainage), κυρίως, με αναζήτηση εργασίας στο εξωτερικό από νεαρής ηλικίας εργατικό

δυναμικό, είναι ένα σοβαρό πρόβλημα και για τον περιορισμό του απαιτείται μεταρρύθμιση του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος

Ο κ. Roubini τόνισε επίσης την αναγκαιότητα αντιμετώπισης θεσμικών αδυναμιών, όπως η διαφθορά και το οργανωμένο έγκλημα, καθώς και περιορισμού της μαύρης οικονομίας. Εκτιμά δε ότι η Βουλγαρία χρειάζεται επενδύσεις τόσο σε υποδομές όσο και σε ανθρώπινο κεφάλαιο. Στο πλαίσιο αυτό, το κράτος πρέπει να παρέχει υπηρεσίες όπως υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευση και άλλες πολιτικές που ενισχύουν την απασχόληση. Αν οι πολιτικές αυτές είναι καλά σχεδιασμένες και αποδώσουν, ακόμη και αν οδηγήσουν σε μικρή αύξηση του χρέους και του ελλείμματος, θα αποτελέσουν ένα θεμιτό κόστος, που εντέλει θα καταστεί επένδυση για το μέλλον. Άλλωστε, σύμφωνα με τον κ. Roubini, μπορεί ο ιδιωτικός τομέας να είναι αυτός που τροφοδοτεί την ανάπτυξη, αλλά πρέπει και ο δημόσιος τομέας, από την πλευρά του, να παρέχει επαρκώς όλες εκείνες τις υπηρεσίες και τα εχέγγυα, που θα διευκολύνουν την ανάπτυξη αυτή.

◇◇◇◇◇

II. ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΜΕΡΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

- Πορεία διμερούς εμπορίου το ενδεκάμηνο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2012

Σύμφωνα με πλέον πρόσφατα προσωρινά στατιστικά στοιχεία του Εθνικού Στατιστικού Βουλγαρίας (Φεβρουαρίου 2013), το ενδεκάμηνο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2012, παρατηρήθηκε αύξηση του διμερούς όγκου εμπορίου, καθώς και του εμπορικού πλεονάσματος υπέρ της Ελλάδας.

Συγκεκριμένα, οι βουλγαρικές εξαγωγές προς την Ελλάδα αυξήθηκαν σε ετήσια βάση κατά 6,1% και ανήλθαν σε BGN 2,68 δις (έναντι BGN 2,58 δις το αντίστοιχο ενδεκάμηνο του 2011). Με ταχύτερο ρυθμό 17,5% αυξήθηκαν σε ετήσια βάση οι εξαγωγές ελληνικών προϊόντων στη Βουλγαρία προσεγγίζοντας τα BGN 2,77 δις (έναντι BGN 2,36 δις).

Ως άμεση συνέπεια, το εμπορικό πλεόνασμα υπέρ της χώρας μας διευρύνθηκε και διαμορφώθηκε στα BGN 91,2 εκατ. το ενδεκάμηνο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2012. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τη βουλγαρική στατιστική υπηρεσία, το αντίστοιχο διάστημα του 2011 υπήρχε εμπορικό πλεόνασμα υπέρ της Βουλγαρίας ύψους BGN 168,3 εκατ.

Κατά συνέπεια ο όγκος εμπορίου το ενδεκάμηνο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2012 διαμορφώθηκε στα BGN 5,45 δις (έναντι BGN 4,88 δις το αντίστοιχο διάστημα του 2011) ήτοι 2,79 δις ευρώ.



III. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

- Κοινοτική χρηματοδότηση Βουλγαρίας για περίοδο 2014 - 2020

Σύμφωνα με δηλώσεις Βουλγάρων αξιωματούχων και τις αναφορές των τοπικών ΜΜΕ, η Βουλγαρία είναι ένα από τα μόλις τέσσερα κράτη μέλη της ΕΕ που θα λάβουν μεγαλύτερη χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό της ΕΕ κατά την περίοδο 2014-2020 σε σύγκριση με την τρέχουσα προγραμματική περίοδο (2007-2013).

Συγκεκριμένα, η Βουλγαρία θα λάβει συνολικά € 15 δισ. την περίοδο 2014-2020, ενώ οι καθαρές εισροές θα ανέλθουν στα € 12 δισ. Από το σύνολο της χρηματοδότησης, € 7 δισ. (έναντι περίπου € 6,9 δισ. στον τρέχοντα προϋπολογισμό) θα διατεθούν στη χώρα στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής, το οποίο παρέχει βοήθεια για έργα στους τομείς των διευρωπαϊκών δικτύων, των υποδομών μεταφορών και την προστασία του περιβάλλοντος. Παράλληλα, θα αυξηθεί κατά περίπου € 1,5 δισ. η χρηματοδότηση του τομέα της γεωργίας (στα περίπου € 7,5 δισ. από € 6 δισ. την τρέχουσα προγραμματική περίοδο).

Επισημαίνεται ότι η συνολική συμφωνία, στην οποία κατέληξαν οι Ευρωπαίοι ηγέτες για τις δημοσιονομικές προοπτικές της περιόδου 2014-2020, θα πρέπει να εγκριθεί και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.



- Ενημέρωση αρμοδίου Υπουργού κ. Donchev για πορεία χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ επιχειρησιακών προγραμμάτων

Κατά τη διάρκεια επιχειρηματικού πρωινού που παρέθεσε (05.02.2013, Ξενοδοχείο Kempinski) προς τιμήν των Πρέσβων των κρατών-μελών της ΕΕ, ο αρμόδιος υπουργός για την απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων στη Βουλγαρία, κ. Tomislav Donchev, παρουσίασε την πορεία υλοποίησης των 7 επιχειρησιακών προγραμμάτων, που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, καθώς και το σχεδιασμό για την επόμενη προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε ο κ. Donchev, η απορρόφηση (υπολογιζόμενη βάσει των πραγματοποιηθεισών πληρωμών στους τελικούς δικαιούχους) ανήλθε το 2012 στο 35%, ενώ ο στόχος για το 2013 είναι να ανέλθει στο 65%. Τη μεγαλύτερη απορροφητικότητα το περασμένο έτος κατέγραψαν τα

Επιχειρησιακά Προγράμματα «Μεταφορές» (45% μερίδιο πληρωμών από το συνολικό προϋπολογισμό του προγράμματος) και «Ανταγωνιστικότητα» (43%), ενώ τη χαμηλότερη το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον» (18%).

Ο κ. Donchev δήλωσε ιδιαίτερα περήφανος, διότι ενώ για την πενταετία 2007 – 2011 το συνολικό ύψος των τελικών πληρωμών ήταν BGN 2,94 δισ. (περίπου €1,5 δισ.), μόνο το 2012 οι τελευταίες ανήλθαν σε BGN 2,47 δισ. Περήφανος δήλωσε και για το ότι την τελευταία τριετία όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα είναι ενεργά, χωρίς παρακρατήσεις χρημάτων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς, όπως υποστήριξε, εντοπίζουν μόνοι τους εκ των προτέρων τα όποια λάθη, τα διορθώνουν άμεσα και προχωρούν οι ίδιοι στις απαιτούμενες δημοσιονομικές διορθώσεις (financial corrections). Ο κ. Donchev απέφυγε να εκτιμήσει κατά πόσο έως το 2015 θα επιτευχθεί απορρόφηση 100% για το τρέχον χρηματοδοτικό πρόγραμμα (2007–2013), αλλά παραδέχθηκε ότι κάτι τέτοιο είναι πολύ δύσκολο.

Απαντώντας σε σχετικές ερωτήσεις των παρισταμένων εκπροσώπων Πρεσβειών, ο κ. Donchev εκτίμησε ότι, για την αποτελεσματικότερη προσέλκυση επενδύσεων, απαιτούνται περαιτέρω μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση και την αγορά εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, από τη μια, θεωρεί ότι είναι ανάγκη να μειωθούν τα απαιτούμενα βήματα για την έναρξη μιας νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας και, από την άλλη, πιστεύει ότι πρέπει να εισαχθεί ένα σύστημα εξωτερικής αξιολόγησης της δράσης της διοίκησης, καθώς η υπάρχουσα και εφαρμοζόμενη εσωτερική αξιολόγηση δεν αρκεί. Σε ό,τι αφορά, ειδικότερα, την τοπική αυτοδιοίκηση, ο κ. Donchev δεν αναμένει από την κυβέρνηση πρωτοβουλίες για υποχρεωτική συγχώνευση δήμων. Άλλωστε θεωρεί ότι οι υφιστάμενοι δήμοι δεν είναι μικροί, αλλά το πρόβλημα έγκειται στο ότι αρκετοί εξ αυτών είναι φτωχοί. Θα μπορούσαν, όμως, να εξεταστούν σχήματα εθελοντικών συγχωνεύσεων με χορήγηση σχετικών κινήτρων.

Σε ό,τι αφορά τη λεγόμενη τεχνική βοήθεια, ο κ. Donchev εκτιμά ότι η Βουλγαρία δεν χρειάζεται βοήθεια σε καθαρά τεχνικό επίπεδο, καθώς η διοίκηση στα περισσότερα ζητήματα μπορεί πλέον να ανταποκριθεί επαρκώς. Υπάρχουν, όμως, τομείς όπου «η εθνική γνώση είναι περιορισμένη» και όπου, όντως, η βοήθεια των διεθνών χρηματοδοτικών μηχανισμών είναι χρήσιμη. Διευκρινίστηκε δε ότι τα συμβόλαια συνεργασίας με Παγκόσμια Τράπεζα και Ευρωπαϊκή Επενδυτική Τράπεζα (EIB) αφορούν σε ειδικότερες μεταρρυθμίσεις και σε συγκεκριμένους τομείς, όπως τα οδικά έργα και η διαχείριση υδάτων. Είναι, συνεπώς, οι συνεργασίες αυτές συνδυασμένες με συγκεκριμένα έργα (π.χ. με τον αυτοκινητόδρομο Struma σε ό,τι αφορά τη συνεργασία της EIB με τη Road Infrastructure Agency).

Αναφερόμενος στο μελλοντικό σχεδιασμό της βουλγαρικής κυβέρνησης, ο κ. Donchev ιεράρχησε ως μεγαλύτερη πρόκληση για την επόμενη προγραμματική περίοδο τη διαδικασία υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων στον τομέα της υγείας. Σημασία αποδίδεται επίσης στην προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e-justice). Αναφορικά, ειδικότερα, με τα επιχειρησιακά προγράμματα, ο κ. Donchev ανακοίνωσε ότι, βάσει εισηγήσεως του Υπουργικού Συμβουλίου, τα επιχειρησιακά προγράμματα θα είναι 7 τον αριθμό και κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο, με κάποιες επιμέρους διαφοροποιήσεις. Έτσι, επί παραδείγματι, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» θα μετονομαστεί σε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Καινοτομία και τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, θα συσταθεί εξειδικευμένο Πρόγραμμα για την Εκπαίδευση και την Επιστημονική Έρευνα, ενώ το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα που αφορά τη διοίκηση θα αναδιοργανωθεί και θα μετονομαστεί σε «Καλή Διακυβέρνηση». Τέλος, σε ό,τι αφορά τα αμέσως επόμενα βήματα της κυβέρνησης, ο κ. Donchev ανέφερε ότι έχει καταρτιστεί αναθεωρημένη νομοθεσία για τη διαχείριση των κοινοτικών κονδυλίων. Πιθανότατα, όμως, η νομοθεσία αυτή θα υιοθετηθεί από το επόμενο κοινοβούλιο, καθώς αναμένεται σε κοινοτικό επίπεδο η έγκριση ορισμένων σχετικών κανονισμών, πριν το νομοσχέδιο λάβει την τελική του μορφή.

◇◇◇◇◇

IV. ΚΛΑΔΙΚΑ

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- Τροποποιήσεις νόμου για την ενέργεια

Οι αρμόδιες επιτροπές του βουλγαρικού κοινοβουλίου ενέκριναν σε πρώτη και δεύτερη ανάγνωση τροποποιήσεις του νόμου για την ενέργεια, βάσει των οποίων η αρμόδια ρυθμιστική αρχή για την ενέργεια (State Energy and Water Regulatory Commission, SEWRC) θα μπορεί να μεταβάλλει τις τιμές του ηλεκτρισμού σε διάστημα συντομότερο του ενός έτους.

Ο απερχόμενος Υπουργός Οικονομίας, Ενέργειας και Τουρισμού, κ. D. Dobrev, δε διαφώνησε με την τροπολογία, αλλά τόνισε ότι πριν εγκριθεί από την ολομέλεια σε δεύτερη ανάγνωση θα πρέπει να υιοθετηθούν και ορισμένες πρόσθετες αλλαγές, που αφορούν, μεταξύ άλλων, στο διαχωρισμό της NEK (κρατικής εταιρείας διανομής ρεύματος) από το διαχειριστή του συστήματος ηλεκτρισμού (ESO, web: <http://www.tso.bg/default.aspx/en>). Επίσης, ο κ. Dobrev πρότεινε την τροποποίηση του νόμου για τις ιδιωτικοποιήσεις, ώστε να καταστεί δυνατή απόκτηση του 50% της κοινοπραξίας Nabucco West

(ανταγωνιστικής του TAP, όπου υπάρχει ελληνική συμμετοχή) από την κοινοπραξία Shah Deniz II, που διαχειρίζεται τα κοιτάσματα της ομώνυμης αζερικής περιοχής. Τελικά, λόγω του κατεπείγοντος χαρακτήρα της, η τροπολογία κατατέθηκε ως είχε στην Ολομέλεια, χωρίς προσθήκες, και εγκρίθηκε την Πέμπτη, 28.02.2013.

Η νομοθετική αυτή πρωτοβουλία λαμβάνει χώρα μια εβδομάδα μετά τις μαζικές διαδηλώσεις σε όλη τη Βουλγαρία, με αφορμή τις αυξημένες τιμές ηλεκτρικού ρεύματος, που οδήγησαν στην πτώση της κυβέρνησης Borissov. Πριν από την παραίτησή του και την επομένη των ογκωδών διαδηλώσεων (19.02.2013), ο κ. Borissov είχε υποστηρίξει ότι δεν πρόκειται να κρατικοποιηθούν οι εταιρείες διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά δεσμεύθηκε ότι θα αφαιρεθεί η άδεια λειτουργίας της CEZ (της μίας εκ των τριών ιδιωτικών εταιρειών διανομής ρεύματος στη Βουλγαρία, εναντίον της οποίας εστιάζονται οι περισσότερες διαμαρτυρίες των διαδηλωτών), ενώ, σε ό,τι αφορά την τιμή του ρεύματος, είχε εκτιμήσει ότι μπορεί να μειωθεί κατά 8% ήδη από την 1 Μαρτίου, με τη σύμφωνη γνώμη της SEWRC. Σημειώνεται ότι τον Ιούλιο 2012 η SEWRC είχε αποφασίσει μεγαλύτερη της αναμενόμενης αύξηση (έως 13%) της ηλεκτρικής ενέργειας, την οποία ο τότε πρόεδρος της επιτροπής, κ. Α. Semerdzhiev, είχε αποδώσει στο μεγάλο αριθμό φωτοβολταϊκών πάρκων που συνδέθηκαν στο δίκτυο ηλεκτρισμού και υποχρέωσαν το κράτος να αγοράσει την παραγόμενη ενέργεια από τις ως άνω εγκαταστάσεις σε υψηλότερες τιμές.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι η SWERC παραμένει ακέφαλη, καθώς μετά τον εξαναγκασμό σε παραίτηση τον Ιανουάριο του κ. Semerdzhiev, ακολούθησε και η παραίτηση της διαδόχου του, κας Υ. Ivanova, τρεις μόλις ημέρες μετά το διορισμό της από το Υπουργικό Συμβούλιο, λόγω της συμμετοχής της σε εταιρεία, που εμπλέκεται σε παράνομη πώληση ηλεκτρονικών τσιγάρων μέσω διαδικτύου.

◇◇◇◇◇

- Η απελευθέρωση αγοράς φυσικού αερίου στη Βουλγαρία

Στο πλαίσιο εκδήλωσης για την αγορά φυσικού αερίου (Gas Perspectives: First Regional Gas Conference, που πραγματοποιήθηκε στη Σόφια, (Ξενοδοχείο SHERATON, 05.02.2013) τέθηκε επί τάπητος το θέμα της απελευθέρωσης της αγοράς φυσικού αερίου στη Βουλγαρία και των διασυννοριακών επιχειρηματικών ευκαιριών που αυτή δημιουργεί. Όπως αναφέρθηκε από την κα Ivanka Dilovska, Πρόεδρο Ινστιτούτου Ενεργειακής Διαχείρισης, το θεσμικό πλαίσιο της απελευθέρωσης της αγοράς φυσικού αερίου ολοκληρώθηκε μεταξύ 2004-2012, ωστόσο η διαδικασία του ανοίγματος της αγοράς είναι ακόμα σε εξέλιξη.

Ο κ. Dimitar Gogon, Εκτελεστικός Διευθυντής της BULGARGAS, υποστήριξε ότι η βασική προστιθέμενη αξία της απελευθέρωσης της αγοράς θα είναι η ευρύτερη χρήση του φυσικού αερίου, δεδομένου ότι BULGARGAS ήδη προσφέρει χαμηλές τιμές στον τελικό καταναλωτή, έχοντας ένα πολύ μικρό περιθώριο κέρδους, ενώ η λειτουργία περισσότερων παικτών δεν συνεπάγεται αυτόματα χαμηλότερες τιμές. Σε κάθε περίπτωση, η BULGARGAS δεν θα δημιουργήσει εμπόδια στην απελευθέρωση αν και θα προσπαθήσει, όπως είναι φυσικό, να διατηρήσει το μερίδιο αγοράς της. Στο πλαίσιο αυτό, αναφέρθηκε και στα σχέδια έργων μεταφοράς φυσικού αερίου προς και δια της Βουλγαρίας. Σύμφωνα με τον D. Gogon, εν αναμονή της επιλογής του consortium Shah Deniz II μεταξύ Nabucco West και TAP έως τα μέσα του 2013 η Βουλγαρία έχει υποβάλει πρόταση αγοράς 10 δισ. κ.μ. φυσικού αερίου – ποσότητα που υπερβαίνει κατά πολύ τις εγχώριες ανάγκες – με στόχο τη μεταπώληση σε αγορές της Ε.Ε. Επίσης ο κ. D. Gogon αναφέρθηκε και στο συναφές θέμα της πορείας ολοκλήρωσης των διασυνδετήριων αγωγών με τις γείτονες χώρες.

Η κα Pola Naydenova, Εκτελεστική Διευθύντρια της DEXIA Bulgaria, μοναδικής ανταγωνίστριας μέχρι σήμερα της BULGARGAS, υποστήριξε ότι στην πραγματικότητα η κρατική BULGARGAS απολαμβάνει ένα προνομιακό καθεστώς που ενδυναμώνει τεχνητά τη θέση της στην αγορά. Αυτό αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στη απελευθέρωση της αγοράς φυσικού αερίου στη Βουλγαρία, συνδυάζεται δε με δυσκολίες πρόσβασης στο δίκτυο και σε ποσότητες εγχωρίως παραγόμενου φυσικού αερίου για την προμήθεια του οποίου υπάρχει μεγάλος ανταγωνισμός. Επίσης η κα Pola Naydenova, επισήμανε την έλλειψη διαφοροποίησης στις πηγές προμήθειας, ενώ αμφισβήτησε τη συνεισφορά των διασυνδετήριων αγωγών στην επίλυση του ως άνω προβλήματος.

Τέλος ο εκπρόσωπος της βουλγαρικής Ομοσπονδίας Βιομηχανικών Καταναλωτών Ενέργειας κ. Konstantin Delisinkov, Εκτελεστικός Διευθυντής, υπογράμμισε τη σημασία των χαμηλών τιμών ενέργειας για την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας και την συμβολή της στο ΑΕΠ της χώρας. Αναφέρθηκε επίσης στον κίνδυνο απώλειας μεριδίου αγοράς σε διεθνές επίπεδο από ενδεχόμενη άνοδο των τιμών, καθώς και στο επιτυχές παράδειγμα των ΗΠΑ όπου επιτεύχθηκε σημαντική μείωση των τιμών φυσικού αερίου από την εξόρυξη σχιστολιθικού αερίου.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

- Ελληνική Συμμετοχή στη Διεθνή Έκθεση Holiday & Spa Expo

Επιτυχημένη κρίνεται η ελληνική συμμετοχή στην εν θέματι διεθνή τουριστική έκθεση. Η Ελλάδα συμμετείχε με εθνικό περίπτερο υπό την αιγίδα του ΕΟΤ, ενώ στη χώρα μας απονεμήθηκε από τους διοργανωτές το βραβείο “Best

Touristic Destination Award 2013". Στο ελληνικό περίπτερο, το μεγαλύτερο της έκθεσης που προσέλκυσε το έντονο ενδιαφέρον των επισκεπτών, συμμετείχαν 25 συνεκθέτες, μεταξύ των οποίων το Υπουργείο Μακεδονίας - Θράκης, 5 περιφέρειες (Ιονίων Νήσων, Κεντρικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, Θεσσαλίας, Ηπείρου), δύο περιφερειακές ενότητες (Εύβοιας, Σερρών), τρεις δήμοι (Λήμνου, Βόλβης, Σκοπέλου), επιμελητήρια, ενώσεις ξενοδόχων και φορείς/προγράμματα τουριστικής προβολής.



Το ελληνικό περίπτερο επισκέφτηκαν στις 15.02.2013 ο Υπουργός Μακεδονίας - Θράκης, κ. Θεόδωρος Καραόγλου και ο Πρέσβυς της Ελλάδος στη Σόφια, κ. Θρασύβουλος Σταματόπουλος. Ο κ. Καραόγλου παραχώρησε συνέντευξη τύπου στο χώρο της Έκθεσης στα βουλγαρικά ΜΜΕ, προβάλλοντας το σχεδιασμό του Υπουργείου για την τουριστική προβολή

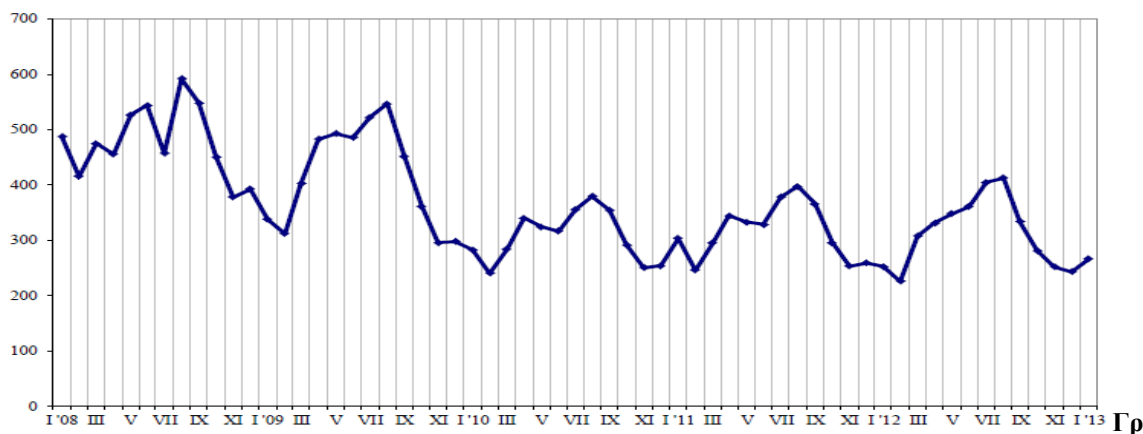
της Μακεδονίας και της Θράκης, ενώ συμμετείχε και σε πρωινή δημοσιογραφική εκπομπή της βουλγαρικής τηλεόρασης.

Σημειώνεται, τέλος, ότι συνέντευξη τύπου σε κεντρικό ξενοδοχείο της Σόφιας (Grand Hotel) στις 16.02.2013 παραχώρησε και ο κ. Γεώργιος Γερομάρκος, Αντιπεριφερειάρχης Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης. Επ' ευκαιρία της εν θέματι διεθνούς τουριστικής έκθεσης, ο κ. Γερομάρκος αναφέρθηκε στα τουριστικά αξιοθέατα της Περιφέρειάς του και στην ανάγκη στενότερης συνεργασία με αντίστοιχους τοπικούς φορείς της Βουλγαρίας.

◇◇◇◇◇

- Στατιστικά στοιχεία για τουριστική κίνηση

Βάσει στοιχείων του βουλγαρικού στατιστικού ινστιτούτου, τον Ιανουάριο 2013 τα ταξίδια των Βούλγαρων πολιτών στο εξωτερικό αυξήθηκαν κατά περίπου 5% σε ετήσια βάση. Ο προορισμός, μάλιστα, με τη μεγαλύτερη αύξηση είναι η Ελλάδα (+16,4%), με τη Γερμανία (+7,1%) και τη Σερβία (+4,7%) να ακολουθούν. Αντιθέτως μειώθηκαν τα ταξίδια σε Ηνωμένο Βασίλειο (-22,3%), Ισπανία (-12,3%) και Ιταλία (-8,1%).



άφημα 1: Ταξίδια (ανά μήνα και σε χιλιάδες) Βουλγάρων πολιτών στο εξωτερικό (2008–2013). Πηγή: Βουλγαρικό Στατιστικό Ινστιτούτο (web: http://www.nsi.bg/EPDOCS/Tourism2013-01_en_IRK20BC.pdf).

Σημειώνεται, βέβαια, ότι, βάσει των αναλύσεων του Στατιστικού Ινστιτούτου, στενά τουριστικού χαρακτήρα («διακοπές και διασκέδαση») είναι μόνο το 17,5% των ταξιδιών αυτών, καθώς τα υπόλοιπα είναι είτε επαγγελματικά (22,5%) είτε εξυπηρετούν άλλους σκοπούς (60%), π.χ. εκπαιδευτικούς, οι οποίοι, φυσικά, δεν αποκλείεται να άπτονται και πάλι σε κάποιο βαθμό του τουρισμού (π.χ. φιλοξενία, επίσκεψη/συμμετοχή σε πολιτιστικές/εκπαιδευτικές εκδηλώσεις). Και σε ό,τι αφορά την Ελλάδα, αντίστοιχη είναι η κατανομή των αφίξεων Βουλγάρων πολιτών (20% διακοπές και διασκέδαση, 18% επαγγελματικά ταξίδια, 62% λοιποί σκοποί).

Σε ό,τι αφορά τις αφίξεις ξένων πολιτών στη Βουλγαρία, αυτές τον Ιανουάριο 2013 αυξήθηκαν κατά 4,3% σε ετήσια βάση. Σημειώνεται ότι το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος των επισκεπτών προήλθε από πολίτες κρατών-μελών της ΕΕ (45,8%) και λοιπών ευρωπαϊκών χωρών (45,4%).

ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

- Προώθηση κρητικών κηπευτικών στη Βουλγαρία - Σόφια, 31.01.2013



Στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ προγράμματος “Vegiterraneo – European Vegetables”, πραγματοποιήθηκε εκδήλωση στη Σόφια (Hilton Hotel, 31.01.2013) με στόχο την προώθηση των ελληνικών (κρητικών, εν προκειμένω) κηπευτικών στη βουλγαρική αγορά. Η εκδήλωση περιλάμβανε ημερίδα ενημέρωσης και, ακολούθως, επιχειρηματικές συναντήσεις.

Κατά τη διάρκεια της ημερίδας, οι ομιλητές εστίασαν στους στόχους του ως άνω προγράμματος (ιδίως, ο κ. Α. Ταμπαρόπουλος, γενικός διευθυντής της εταιρείας NOVACERT, που είναι το εκτελεστικό όργανο υλοποίησης του Vegiterraneo) και στα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά των κρητικών κηπευτικών (σχετικές ήταν οι παρεμβάσεις του κ. Ε. Κουτεντάκη, γενικού γραμματέα του Συνδέσμου Εξαγωγέων Κρήτης, και του κ. Ι. Χαραλαμπίκη, γενικού διευθυντή του Α.Σ. Τυμπακίου).

Εκ μέρους του Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας Σόφιας, χαιρετισμό απηύθυνε η κα Θ. Βούλγαρη, Γρ. ΟΕΥ Β', η οποία εστίασε στην υψηλή ποιότητα των κρητικών κηπευτικών και γενικότερα αγροτικών προϊόντων και αναφέρθηκε στη συμβολή του εν λόγω προγράμματος στην εξωστρέφεια των κρητικών επιχειρήσεων του κλάδου. Εν συνέχεια, ο κ. Ι. Μαρούτσος, Γρ. ΟΕΥ Β', συνόψισε τα κύρια σημεία της πρόσφατα επικαιροποιημένης έρευνας αγοράς του Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας Σόφιας για τα φρέσκα φρούτα και λαχανικά στη Βουλγαρία (<http://agora.mfa.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=57&fid=34512>), ενώ στην πορεία των εξαγωγών των κρητικών προϊόντων την τελευταία διετία αναφέρθηκε και ο κ. Ε. Κουτεντάκης. Στο δικό του χαιρετισμό, ο κ. G. Cherven, πρόεδρος του Επιμελητηρίου Σόφιας και μέλος του ΔΣ του Βουλγαρικού Επιμελητηρίου Εμπορίου και Ανάπτυξης (BCCI), συνεχάρη τους υπευθύνους του προγράμματος για τις προωθητικές τους δράσεις, οι οποίες σημείωσε ότι θα μπορούσαν να αποτελέσουν το πρότυπο για αντίστοιχες πρωτοβουλίες προώθησης βουλγαρικών προϊόντων.

Στην εκδήλωση, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι βουλγαρικών σούπερ-μάρκετ, εταιρειών διανομής FMCG, φρούτων και λαχανικών και, γενικότερα, τροφίμων, έμφαση δόθηκε σε τρία συγκεκριμένα κηπευτικά προϊόντα κρητικής παραγωγής (αγγούρι, ντομάτα, πιπεριά κέρατο), τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των οποίων αναλύθηκαν τόσο από τον κ. Χαραλαμπίκη όσο και από το διατροφολόγο, κ. Ι. Παπαδημητρίου, ενώ, ακολούθως, υπήρξε και δειγματισμός.

Σημειώνεται ότι φορέας του ως άνω προγράμματος με το διακριτικό τίτλο "Vegiterraneo - European Vegetables" είναι ένωση νομικών προσώπων, που περιλαμβάνει 7 τοπικούς αγροτικούς συνεταιρισμούς της Κρήτης (τον Αγροτοβιομηχανικό Συνεταιρισμό Τυμπακίου, τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Παραγωγών Κηπευτικών Κουντούρας, τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Κηπευτικών Δήμου Ιεράπετρας «ΑΝΑΤΟΛΗ», τον Αγροτικό Συνεταιρισμό «ΝΟΤΟΣ», τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Παραγωγών Κηπευτικών Θερμοκηπίου Ελαφονησίου - Χρυσοσκαλίτισας, τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Ομαδικής Παραγωγής Πρώιμων Κηπευτικών Θερμοκηπίου Ελαφονησίου και την ομόρρυθμη εταιρία ΣΤ. Κομπογεννητάκης & ΣΙΑ Ο.Ε. «ΤΑ ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ»), με νόμιμο εκπρόσωπο την

Α.Σ. Τυμπακίου. Χώρες στόχοι των ενεργειών ενημέρωσης του Vegiterraneo είναι η Ελλάδα, η Βουλγαρία και η Πολωνία.

◇◇◇◇◇

- Εγκαίνια Έκθεσης ZOOTECHNIA- Συμμετοχή Βούλγαρου Υπουργού Γεωργίας και Τροφίμων - Θεσσαλονίκη, 07.02.2013

Ο Έλληνας Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Αθανάσιος Τσαυτάρης και ο Βούλγαρος ομόλογός του, κ. Miroslav Naydenov εγκαινίασαν στις 7 Φεβρουαρίου τ.έ. την 8η Διεθνή Έκθεση ZOOTECHNIA 2013. Η Έκθεση, που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη (Διεθνές Εκθεσιακό Κέντρο) στις 7-10.02.2013, είναι εξειδικευμένη στον κτηνοτροφικό/πηνοτροφικό κλάδο και, πιο συγκεκριμένα, στα παραγωγικά ζώα στην Ελλάδα και τα Βαλκάνια. (βλ. web: <http://www.helexpo.gr/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=2346>).

Επί τη ευκαιρία της επίσκεψης του Βούλγαρου Υπουργού, πραγματοποιήθηκε συνάντηση με θέμα τις διμερείς σχέσεις στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης. Παράλληλα, και κατόπιν πρωτοβουλίας του κ. Αθ. Τσαυτάρη, διεξήχθη ελληνο-βουλγαρικό επιχειρηματικό φόρουμ στο πλαίσιο της έκθεσης.

◇◇◇◇◇

V. ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- 47η Έκθεση BULMEDICA /BULDENTAL - Σόφια, 15-17.05.2013

Από 15 έως 17 Μαΐου 2013 θα πραγματοποιηθεί στη Σόφια (Inter Expo Center) η 47η Διεθνής Έκθεση BULMEDICA /BULDENTAL. Στην έκθεση, που διοργανώνεται υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας Βουλγαρίας και την υποστήριξη του Ιατρικού και του Οδοντιατρικού Συλλόγου Βουλγαρίας, θα συμμετάσχουν παραγωγοί, αντιπρόσωποι, διανομείς και έμποροι ιατρικού και οδοντιατρικού εξοπλισμού, αναλώσιμων και συναφών υπηρεσιών. Στην αντίστοιχη διοργάνωση του 2012 συμμετείχαν 212 εκθέτες, 167 από τη Βουλγαρία και 45 από 12 άλλες χώρες. Σύμφωνα με τους διοργανωτές, ο αριθμός των επισκεπτών προσέγγισε τους 12.872.

Για επιπρόσθετες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκέπτονται την ιστοσελίδα www.bulmedica.bg, καθώς επίσης να επικοινωνούν απευθείας με τους διοργανωτές:

κα Maria JELIAZKOVA, Project Manager BULMEDICA

Τηλ: + 359 (0) 2 9655 277, + 359 (0) 2 9655 277, + 359 (0) 2 4013 277
Fax: + 359 (0) 2 9655 231, + 359 (0) 2 4013 231
E-mail: bulmedica-buldental@iec.bg

κα Gabriela LUBENOVA, Project Manager BULDENTAL
Τηλ.: + 359 (0) 2 9655 279, + 359 (0) 2 9655 279, + 359 (0) 2 4013 279
Fax: + 359 (0) 2 9655 231, + 359 (0) 2 4013 231
E-mail: bulmedica-buldental@iec.bg

◇◇◇◇◇

– Διεθνής Έκθεση CHILDREN'S WORLD – Σόφια, 30.05-02.06.2013

Από 30 Μαΐου έως 2 Ιουνίου 2013 θα πραγματοποιηθεί στη Σόφια στο Εθνικό Μέγαρο Πολιτισμού (NDK) για πρώτη φορά η διεθνής έκθεση «CHILDREN'S WORLD», την οποία διοργανώνει το Βουλγαρικό Επιμελητήριο Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Για περισσότερες πληροφορίες ως προς την έκθεση οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν απευθείας με τους διοργανωτές:

Bulgarian Chamber of Commerce and Industry
Fairs and Exhibitions Department
Υπεύθυνος: κ. Milen Molov, Project Manager
Tel: +359 2 989 7240, e-mail: fairs1@bccr.bg

◇◇◇◇◇

– Έκθεση InFood - Παιανία Αττικής, 18-20.10.2013

Η διεθνής κλαδική Έκθεση InFood θα πραγματοποιηθεί από 18-20 Οκτωβρίου 2013 στο ανακαινισμένο εκθεσιακό κέντρο MEC (Παιανία Αττικής). Η Έκθεση απευθύνεται σε όλες τις επιχειρήσεις και τους επαγγελματίες του χώρου παραγωγής, επεξεργασίας, συσκευασίας και διανομής τροφίμων, ποτών και ειδών εστίασης, από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Οι βασικές κατηγορίες εκθεμάτων είναι:

Τρόφιμα: Κρέας, Αλλαντικά, Πτηνοτροφικά προϊόντα και αυγά, Ιχθυοκομικά προϊόντα, Γαλακτοκομικά και τυροκομικά, Ελαιόλαδο και προϊόντα ελιάς, Ζυμαρικά, όσπρια, Κατεψυγμένα προϊόντα, Κονσερβοποιημένα τρόφιμα, Φρούτα και Λαχανικά, Βιολογικά τρόφιμα.

Αρτοποιία και είδη ζαχαροπλαστικής: Άλευρα και προϊόντα σίτου, Αρτοσκευάσματα, Γλυκίσματα και ζαχαρώδη, Σοκολάτα και προϊόντα

σοκολάτας, Πρώτες ύλες αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής, Μηχανήματα αρτοποιαγωγής και εξοπλισμοί.

Ποτά: Αλκοολούχα (Μπύρα, κρασί, λικέρ, κ.λ.π.), Μη αλκοολούχα ποτά (Αναψυκτικά και χυμοί φρούτων, Ανθρακούχο και επιτραπέζιο νερό), Ροφήματα (Καφές, τσάι, σοκολάτα)

Μαζική εστίαση: Εξοπλισμός επαγγελματικών χώρων (Επαγγελματικά συστήματα ψύξης, φωτισμός, έπιπλα, εξοπλισμός κουζίνας, μηχανές, σκεύη, λευκά είδη)

Μηχανοργάνωση (Αυτόματοι πωλητές, ταμειακές μηχανές, ζυγιστικά συστήματα).

Για περισσότερες πληροφορίες, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στους διοργανωτές:

LEADEREXPO - LEADERTECH

Τηλ.: 0030 210-6141164, 0030 210-8069271

Fax: 0030 210-8024267

E-mail: info@leaderexpo.gr

Web: <http://www.leaderexpo.gr/>

◇◇◇◇◇

VI. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΝΕΑ – ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ *

– Έναρξη λειτουργίας καταστήματος «ΚΑΛΑΜΑΤΑ MARKET»

Ένα νέο κατάστημα πώλησης παραδοσιακών ελληνικών προϊόντων (τροφίμων, ποτών, παραδοσιακών γλυκών, ελιών, ελαιολάδου, χυμών, προϊόντων μαστίχας Χίου κ.ά.) ξεκίνησε τη λειτουργία του στη Σόφια. Πρόκειται για το κατάστημα «ΚΑΛΑΜΑΤΑ MARKET», το οποίο βρίσκεται στη γωνία της οδού Jurij Venelin 17^A με τη λεωφόρο Levski. Υπεύθυνος του καταστήματος είναι ο κ. Ιωάννης Πουλής (τηλ. επικοινωνίας: +3592 987 34 54, e-mail: zeh tinkalamata@gmail.com, metallotechnica@yahoo.com).

** Το Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων της Πρεσβείας της Ελλάδος στη Σόφια ενημερώνει τις ενδιαφερόμενες ελληνικές επιχειρήσεις ότι μπορούν να προβάλλουν δωρεάν τη δραστηριότητά τους στη βουλγαρική αγορά μέσω του παρόντος Ενημερωτικού Δελτίου. Σχετικές ανακοινώσεις και δελτία τύπου προς δημοσίευση (με ενημερωτικό και όχι διαφημιστικό χαρακτήρα) μπορούν να αποστέλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: economy@grembassysofia.org με την ένδειξη «Για το Ενημερωτικό Δελτίο».*

– Ελληνικές φυλές μελισσών

Μια ομάδα ερασιτεχνών μελισσοκόμων αναζητά χορηγό, που θα χρηματοδοτήσει μερικώς ή πλήρως το εγχείρημα αναβίωσης των ελληνικών φυλών μελισσών, που τείνουν προς εξαφάνιση, και της αναπαραγωγής τους.

Συγκεκριμένα, η χορηγική αυτή προσφορά ανέρχεται σε €3.000 και περιλαμβάνει την αγορά και εγκατάσταση 20 πλήρως εξοπλισμένων μελισσιών με βιολογικές κυψέλες, τα σμήνη και τις βασιλίσσες από 2 ελληνικές φυλές μελισσών (Κεκροπία και Μακεδονική), καθώς και όλο τον απαραίτητο εξοπλισμό για τους μελισσοκόμους. Τα ονόματα των χορηγών τυπώνονται επάνω σε όλες τις κυψέλες και όλη η παραγωγή του 2013 προσφέρεται σε ίδρυμα/οργανισμό της αρεσκείας τους για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Για περισσότερες πληροφορίες, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα:

<http://www.groopio.com/el/projects/display/185/pare-dose-paradosiaki-melissokomia-kai-anabiosi-ton-ellinikon-fulon-malissas> ή να επικοινωνήσουν με τους ίδιους τους μελισσοκόμους:

κκ. Γιώργος Νιόκος και Φώτης Καρακατσούλης

Τηλ.: +30 210 80 20 305

Φαξ: +30 6938 861902

E-mail: gniokos@hotmail.com

◇◇◇◇◇

Οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις μπορούν, κατόπιν εγγραφής τους στο newsletter της ιστοσελίδας AGORA του Υπουργείου Εξωτερικών, να λαμβάνουν μέσω e-mail εξατομικευμένη οικονομική πληροφόρηση σχετικά με χώρες και κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών επιλογής τους, με τη συχνότητα που επιθυμούν (ημερήσια, εβδομαδιαία, μηνιαία). Για εγγραφή μπορούν να επισκέπτονται το σύνδεσμο:

<http://agora.mfa.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=23&url=%2Ffrontoffice%2Fportal.asp%3Fcpage%3DNODE%26cnode%3D63>

Πληροφόρηση σχετικά με την πορεία της βουλγαρικής οικονομίας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις μπορούν ειδικότερα να αντλούν από την ιστοσελίδα του Γραφείου ΟΕΥ Σόφιας: <http://agora.mfa.gr/bg60>